

УДК 658.16.016

Фальченко О.Є.
студентХарківського національного економічного університету
імені Семена Кузнеця**МЕХАНІЗМ ФІНАНСОВОГО ОЗДОРОВЛЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ****MECHANISM OF FINANCIAL ENVISAGED ENTERPRISES****АНОТАЦІЯ**

У статті розроблено механізм фінансового оздоровлення підприємств для зміцнення їхнього фінансового стану. Розглянуто сутність фінансового оздоровлення підприємств. Визначено складники механізму фінансового оздоровлення підприємств. Розглянуто заходи фінансової стабілізації підприємств. Визначено заходи забезпечення фінансової рівноваги та відновлення фінансової стійкості в контексті фінансового оздоровлення підприємств.

Ключові слова: фінансове оздоровлення, фінансовий стан підприємства, банкрутство, криза, неплатоспроможність.

АННОТАЦИЯ

В статье разработан механизм финансового оздоровления предприятий для укрепления их финансового состояния. Рассмотрена сущность финансового оздоровления предприятий. Определены составляющие механизма финансового оздоровления предприятий. Рассмотрены меры финансовой стабилизации предприятий. Определены меры обеспечения финансового равновесия и восстановления финансовой устойчивости в контексте финансового оздоровления предприятий.

Ключевые слова: финансовое оздоровление, финансовое состояние предприятия, банкротство, кризис, неплатежеспособность.

ANNOTATION

The article develops the mechanism of financial rehabilitation of enterprises in order to strengthen their financial status. The essence of financial rehabilitation of enterprises is considered. The components of the mechanism of financial rehabilitation of enterprises are determined. The measures of financial stabilization of enterprises are considered. Measures to ensure financial equilibrium and restore financial stability in the context of financial rehabilitation of enterprises are determined.

Keywords: financial rehabilitation, financial condition of the enterprise, bankruptcy, crisis, insolvency.

Постановка проблеми. У сучасних умовах господарювання робота підприємств нерідко супроводжується різноманітними кризовими ситуаціями, наслідком чого може стати фінансова неспроможність або банкрутство. Незважаючи на позитивні зрушення в економіці протягом останніх років, унаслідок світової фінансової кризи багато підприємств України перебувають у кризовому стані чи знаходяться у стані загрози настання банкрутства. Для вирішення проблем зміцнення фінансового стану та подальшого розвитку підприємств виникає необхідність визначення механізму фінансового оздоровлення підприємств, що має ґрунтуватися на поглибленому аналізі фінансового стану підприємства та особливостей його діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі теоретичні та методичні аспекти фінансового оздоровлення підприємств знайшли відображення у працях вітчизняних і зарубіж-

них науковців, серед яких: Н.В. Алексєєва, О.В. Вискребєць, А.Р. Журавська, І.Н. Карпунь, А.О. Коновалова, В.В. Костецький, О.М. Лизунова, В.В. Нагайчук, О.О. Романченко, А.В. Череп та ін. За всієї значущості наукових досліджень багато питань у цій сфері досі залишаються недостатньо опрацьованими. Вимагають розгляду та розроблення концептуальні теоретичні засади та методичні підходи до створення науково обґрунтованого механізму фінансового оздоровлення підприємств.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Процедура фінансового оздоровлення належить до найважливіших засобів антикризового управління. Під час здійснення фінансового оздоровлення підприємств важливим є впровадження нових механізмів щодо поліпшення діяльності підприємств. І в умовах наявності реальних можливостей відновлення платоспроможності, ліквідності та прибутковості, володіння підготовленим управлінським персоналом, ринками збуту, конкурентоспроможною продукцією приймається рішення про відродження ефективної виробничо-господарської діяльності. У зв'язку із цим доцільним є визначення складників та розроблення механізму фінансового оздоровлення підприємств.

Мета статті полягає у визначенні складників механізму фінансового оздоровлення підприємств, розгляді сутності економічної категорії «фінансове оздоровлення» підприємств у контексті зміцнення їхнього фінансового стану та відновлення платоспроможності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Економічна категорія «фінансове оздоровлення» визначається як заходи і механізми, що спрямовані на поліпшення фінансового стану підприємств, відновлення їх ліквідності, платоспроможності, прибутковості, втрачених активів або доходів [1, с. 182]. Її завдання полягає у тому, щоб визначити основні напрями антикризових заходів і загальну очікувану ефективність.

Запорукою виживання і стабільності підприємств у будь-яких економічних умовах є забезпечення їх ефективної діяльності та фінансової стійкості. Ефективне управління фінансовою стійкістю суб'єкта господарювання насамперед викликає необхідність подальшого розвитку теоретичних уявлень і методологічного інстру-

ментарію для оцінки фінансових закономірностей його розвитку в ринковому середовищі. Базовою категорією цих уявлень є широке розуміння економічної категорії «фінансове оздоровлення» [2, с. 55].

Підхід до фінансового оздоровлення через систему антикризового управління означає, що воно повинне випереджати та запобігати неплатоспроможності підприємства, а в стратегічному плані – забезпечувати підприємству впродовж тривалого часу таку конкурентну перевагу, яка дасть змогу створити конкурентоспроможну продукцію й отримати достатні грошові кошти для погашення всіх його зобов'язань, що виникають під час створення продукції та її продажу [3, с. 327].

Сукупність пов'язаних між собою заходів фінансового оздоровлення підприємства, що застосовуються на його окремих етапах, утворюють механізм фінансового оздоровлення (рис. 1). Ці заходи виконуються не тільки підприємством, а й реалізуються також за допомогою сторонніх юридичних або фізичних осіб, зовнішнього середовища підприємства.

Передусім підприємству необхідно зробити поглиблений та всебічний аналіз фінансового стану підприємства для діагностики передумов кризи, який дасть змогу оцінити масштаби кризового стану для прийняття подальших управлінських рішень. Визначення факторів, що зумовлюють виникнення кризових тенден-

цій, також допоможе в подальшому уникнути кризової ситуації на підприємстві. Виконання перелічених вище етапів дасть змогу сформулювати завдання та зробити найдоцільніший вибір основних механізмів фінансового оздоровлення підприємства. Як наслідок, стає можливим вибір найбільш ефективного механізму фінансового оздоровлення, для забезпечення виконання якого наступним етапом та елементом механізму є фінансування програми фінансового оздоровлення. Також для попередження кризових ситуацій необхідним є проведення повторного аналізу фінансового стану, що також дасть змогу проконтролювати процес фінансового оздоровлення підприємства.

Основними завданнями реалізації заходів із фінансового оздоровлення суб'єкта господарювання є: відновлення фінансової стійкості, усунення неплатоспроможності, забезпечення фінансової рівноваги підприємства.

Найневідкладнішим завданням серед заходів фінансової стабілізації підприємств є відновлення здатності до здійснення платежів за фінансовими зобов'язаннями для попередження виникнення процедури банкрутства, налагодження постачання матеріально-технічних ресурсів задля нормалізації процесу виробництва. Це завдання досягається двома шляхами [4, с. 216]:

1) збільшенням суми грошових коштів, що забезпечують погашення прострочених і виконання термінових зобов'язань;

2) зменшенням розміру поточних внутрішніх і зовнішніх фінансових зобов'язань підприємства в короткостроковому періоді, прийняттям на себе менших за обсягом нових зобов'язань.

Відновлення фінансової стійкості підприємства полягає у якомога більш швидкому зниженні неефективних витрат та відбувається як подальша реалізація заходів зі скорочення споживання фінансових ресурсів і збільшення позитивного потоку приросту власних фінансових ресурсів. Це пов'язано з тим, що чим більша різниця між надходженням грошових коштів та їх відтоком, тим швидше досягається фінансова стійкість підприємства [5, с. 17].

Скорочення необхідного обсягу споживання фінансових ресурсів можна досягти за допомогою таких заходів:

- скорочення підрозділів апарату управління;
- скорочення частини допоміжних і підсобних підрозділів;
- скорочення обсягу програми участі найнятих робітників, що фінансуються з прибутку;
- відмова від зовнішніх соціальних та інших програм підприємств, що фінансуються за рахунок прибутку, тощо.

Якщо підприємство здобуло фінансову рівновагу, забезпечило фінансову стійкість, тобто потреби і наявність грошових коштів в обороті збалансовані, мета цього етапу фінансового оздоровлення вважається досягнутою.

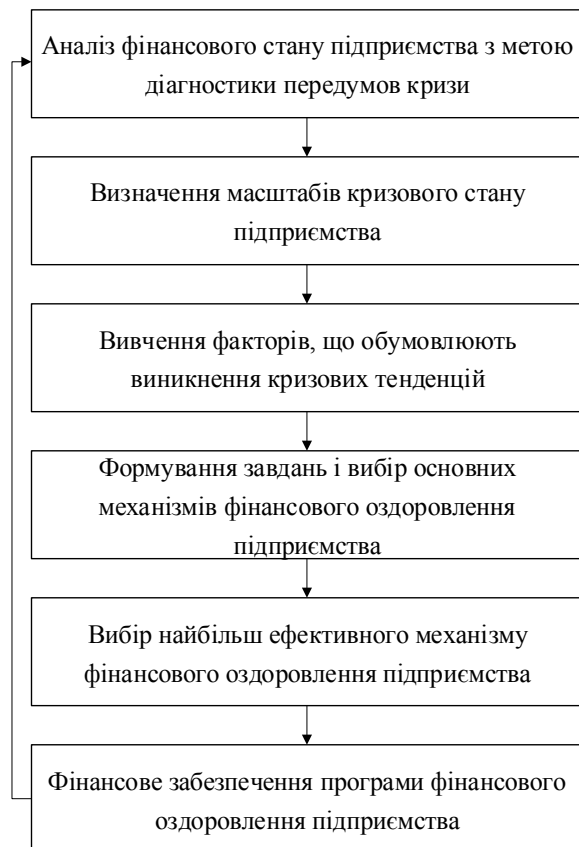

Рис. 1. Механізм фінансового оздоровлення підприємств

Тільки за умови збалансованості грошового потоку від усіх видів його діяльності можливо досягти фінансової рівноваги підприємства у тривалому періоді [6, с. 247].

Досягнення фінансової рівноваги підприємства забезпечується такими заходами:

- прискоренням оборотності оборотних активів;
- використанням ефективних видів матеріальних ресурсів для зниження собівартості продукції;
- підвищенням якості продукції та поліпшенням споживчих властивостей продукції;
- впровадженням рентабельної продукції, що має конкурентні переваги;
- скороченням термінів розрахунків за продукцію;
- збільшенням обсягу випуску за рахунок оновлення устаткування та використання нових технологій.

Забезпечення фінансової рівноваги у тривалому періоді за рахунок збільшення прибутку створює сприятливі умови для самофінансування економічного зростання, скорочення залучення кредитних ресурсів і оздоровлення фінансового стану підприємства.

Правильний вибір механізму фінансового оздоровлення зумовлює ефективність виведення підприємства з кризи. Внутрішні стратегічні механізми фінансового оздоровлення підприємства реалізуються найчастіше за допомогою інвестиційних програм. Головним завданням інвестиційної програми фінансового оздоровлення є залучення фінансових ресурсів під інвестиційні проекти, реалізація яких сприятиме виходу підприємства з фінансової кризи. Важливу роль у процесі розроблення інвестиційної програми фінансового оздоровлення та розвитку кризового підприємства відіграє аналіз майбутніх грошових потоків, що виникають у результаті здійснення капітальних вкладень. Під час формування інвестиційної програми фінансового оздоровлення та розвитку підприємства необхідно оцінювати грошові потоки за тимчасовими періодами,

тобто розробити графік реалізації програми за термінами й обсягами робіт із розбиттям за місяцями, кварталами і роками. Також необхідно провести аналіз ризику очікуваних грошових потоків [7, с. 76].

Висновки. Таким чином, необхідно зазначити, що для поліпшення фінансового стану підприємств у сучасних умовах господарювання та для правильного й ефективного впровадження заходів із фінансового оздоровлення необхідно розробляти дієві механізми фінансового оздоровлення підприємств, використовувати альтернативні види діяльності, впроваджувати конкурентоспроможну продукцію тощо. В подальшому автор планує дослідити практичні аспекти реалізації розглянутих механізмів фінансового оздоровлення на вітчизняних підприємствах.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Журавська А.Р. Теоретичні основи фінансового оздоровлення сільськогосподарських підприємств / А.Р. Журавська // Вісник ЖНАЕУ. – 2014. – № 1–2(43). – Т. 2. – С. 176–186.
2. Костецький В.В. Особливості здійснення фінансового оздоровлення підприємства / В.В. Костецький // Економічний аналіз. – 2016. – № 1. – С. 50–57.
3. Карпунь І.Н. Антикризисні заходи на підприємстві: управління, стратегія, цілі та завдання / І.Н. Карпунь. – Львів : Магнолія-2006, 2008. – 440 с.
4. Череп А.В. Визначення заходів для відновлення платоспроможності боржника / А.В. Череп, О.О. Романченко // Вісник Запорізького національного університету. – 2010. – № 1(5). – С. 213–219.
5. Алексеева Н.В. Оздоровление финансового положения предприятия как составная часть управления кризисными состояниями и банкротством / Н.В. Алексеева // Альманах современной науки и образования. – 2012. – № 10. – С. 15–17.
6. Нагайчук В.В. Управління грошовими потоками підприємства / В.В. Нагайчук // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2014. – № 1(52). – С. 245–249.
7. Лизунова О.М. Управління проблемами покращення фінансового стану підприємства / О.М. Лизунова, О.В. Вискребець, А.О. Коновалова // Актуальні проблеми економічного і соціального розвитку регіону. – 2011. – № 2. – С. 74–77.